

CHAVAZZINS IMPURTANTS EN CONNEX CUN IL STUDI

Structura dal studi

Abilitaziun

Pli aut examen da las scolas autas. Titel: prof.

Assessment

L'emprim onn dal studi da bachelor vegn savens numnà onn d'assessment. Prestaziuns dumandadas: 60 puncts dad ECTS. Quel onn è savens concepì vastamain e serva sco examinaziun da l'abiltad da studegiar (selecziun). L'emprim onn exista per gronda part ord roms obligatorics.

Bachelor

Emprima finiziun da studi tenor il sistem da Bologna. Temp da studi è per regla 3 onns. Prestaziun dumandada: 180 puncts dad ECTS. A l'entschatta dal studi datti blers roms obligatoris ni roms d'elecziun obligatoris, pli tard pli blers roms d'elecziun obligatoricsu roms d'elecziun. Pli avanzà ch'il studi è, e pli bleras pussaivladads ch'ils students han da far lur elecziun. Durant il studi da bachelor vegn scritta ina lavur da bachelor.

Examens d'access

En general avra la maturitad gimnasiala directamain las portas per tut ils studis da las scolas autas universitaras. Excepziun: medischina e sport.

Calender da las scolas autas

Il studi cumenza per regla il settember. In onn da studi consista da dus semester, il semester d'atun (mez settember enfin Nadal) ed il semester da primavaira (mez favrer enfin fin da matg). Tranter ils semesters datti in temp senza prelecziuns da pliras emnas. Quel temp po vegnir utilisà tranter auter per absolver ils examens, per l'ulteriura evaluaziun da la materia, per la preparaziun dal proxim semester, sco era per far praticums e per lavurar.

Dissertaziun

Lavur da doctorat, lavur scientifica en scrit

Doctorat PhD

Terz diplom tenor il sistem da Bologna. Mo paucs students e paucas studentas cuntanschan in doctorat. Per ina carriera scientifica è in doctorat indispensabel.

Titel: dr. (PhD = Doctor of Philosophy)

Master	Segund diplom tenor il sistem da Bologna. Per regla temp da studi dad 1½ - 2 onns. Prestaziun dumandada: 90-120 ECTS. Premissas: bachelor. Ferma spezialisaziun. I vegn differenzià tranter il master consecutiv ed il master spezialisà. Durant il studi da master vegn scritta ina lavur da master. Bliers programs da master vegnan publitgads internaziunalmain e vegnan purschids en anglais. Diplom da regla a las universitads ed a la SPF (Scola politecnica federala).
Master consecutiv	Cuntinuescha cun la materia dal studi da bachelor ed ha savens il medem num sco il bachelor.
Master spezialisà	Collia differents champs spezialisads. Absolventas ed absolvents da differents bachelors pon visitar il medem studi da master.
Mobilitad	Tras il sistem da puncts da credit unifitgà vegn promovida la mobilitad. Ils students han la pussaivladad da recaltgar puncts da credit en furma d'in semester da scomi tar in'otra scola auta e laschar valitar quels. Ultra da quai po il studi da master vegnir absolvì sin in'otra scola auta. L'access a l'universitad n'è dentant betg pussaivel en tut ils cas senza resalvas. Savens ston vegnir prestadas cumprovas da prestaziun.
Numerus Clausus	Examens d'admissiun per il studi da medischina www.swissuniversities.ch/service/anmeldung-zum-medizinstudium
Onn da basa	mira assessment
Onn da fundament	mira assessment
Promoziun	Examen da doctorat
Propedeuticum	Curs (= curs preliminar), prelecziuns d'introducziun per in champ tematic. Els servan per scolar presavida, la quala vegn duvrada per il studi elegì gia davent da l'entschatta.
Sistem da Bologna	Structura unifitgada da studi da trais parts sin tut las scolas autas da l'Europa: bachelor, master, doctorat PhD.
Text dad abilitaziun	Lavur scientifica en scrit en connex cun l'abilitaziun.
	Cuntegn dal studi
Cumprova da prestaziun	Per survegnir ils puncts dad ECTS per in modul visità sto vegnir fatga ina cumprova da prestaziun. Cumprovas da prestaziun pon esser examens, referats u la cumposiziun da lavurs a scrit.
Curriculum	Structura organisatorica e tematica dal studi
Curs	mira modul

ECTS	= European Credit Transfer System Sistem da puncts en il sistem da Bologna. 1 punct dad ECTS correspunda ad in engaschi da lavur en media da 30 uras. ECTS vegnan dads, sche prestaziuns èn vegnidas ademplidas (p.ex. reussir en in examen, far in referat, concepìr ina lavur a scrit e.u.v.)
Examens	Prelecziuns vegnan savens terminadas cun in examen. Suentar avair reussì en in examen, vegnan repartids ils puncts dad ECTS.
Exercizi	Curs che sustegna ina prelecziun. Vegn savens manà dad in professor / dad ina professuressa u dad in docent promovì / dad ina docenta promovida.
Index da la prelecziun	Documentaziun da tut ils curs / moduls dal semester correspondent.
Modul	Moduls èn elements d'in studi sco per exempel prelecziuns, proseminaris, seminaris, tutoriats ubain exercizis. Students e studentas as inscrivan a l'entschatta dal semester per tals moduls ch'els visitan durant il semester.
Notas	Sper l'acquist dals puncts da credit vegnan medemamain dadas notas. Er sche studentas e students cun la nota 6 u la nota 4 han tuttina blers puncts da credit, duess ins considerar che las notas èn visiblas en l'attestat e pon laschar in'impressiun tar il patrun vegnint. Ultra da quai dovran ins per l'admissiun a tscherts studis da master u doctorats ina tscherta media da las notas.
Prelecziun	Curs en il stil dad instrucziun frontala en in auditori. Savens frequentà da plirs tschients studentas e students. La prelecziun vegn savens manada dad in professor / dad ina professuressa u dad in docent promovì / dad ina docenta promovida. Savens stat a disposiziun in script per la prelecziun. Savens datti in examen a la fin dal semester.
Proseminari	Curs per students en il studi da basa. Il docent / la docenta na sto betg avair promovì, vul dir na sto betg avair il titel da docter. Savens concepeschan las studentas ed ils students ina lavur da proseminari latiers.
Puncts da credit	mira ECTS
Seminari	Curs per students e studentas durant il studi principal. Il seminari vegn savens tegnì dad in professor / dad ina professuressa u dad in docent promovì u dad ina docenta promovida. Seminaris sa distinguan tras ina pli gronda interactivitad. En exercizis, discussiuns e referats dals students e da las studentas vegnan approfondads temas scientifics d'in champ specific. Savens scrivan ils students latiers ina lavur da semester.

Tutoriat	Curs en il studi da basa. Vegnan manads da students estudentas gia avanzads en lur studi. Latiers vegnan profundadas la savida da basa e las cumpetenzas fundamentalas dad in curs.
Uras emnilas da semester	Vegn in modul publità cun uras emnilas da semester (UES), vul quai dir ch'il modul absorbescha durant in semester mintga emna duas uras da contact (l'engaschi a chasa per elavurar la materia, per emprender per ils examens u per concepir las lavurs a scrit n'èn betg calculadas en quellas uras).

Eleccziun dals roms

Major	Autra denominaziun per il rom principal.
Minor	Autra denominaziun per il rom secundar.
Roms d'eleccziun	Tut ils moduls en offerta pon vegnir elegids libramain. Pli avanzà ch'il studi è e pli bleras libertads d'eleccziun ch'ils students e las studentas han.
Roms d'eleccziun oblig.	Ord ina schelta da moduls po in tschert dumber da moduls vegnir elegì libramain. Per exempel ston trais da tschintg moduls vegnir visitads.
Roms obligatorics	Moduls che ston vegnir visitads obligantamain per in tschert studi. Cunzunt l'emprim onn da studi consista da blers roms obligatorics.
Rom principal	Il studi da las facultads filosofic-istoricas e da las ciencias socialas ed umanas vegn savens parti en roms principals e secundars. Il rom principal vegn studegià – tut tenor universitad e direcziun da studi per il bachelor – cun 75, 90 u 120 puncts dad ECTS.
Roms secundars	Roms secundars vegnan validads – tut tenor universitad e direcziun da studi – cun 30 u 60 puncts dad ECTS. L'eleccziun dals roms secundars po depender da differents factors: interess, engaschi, cumbinaziun cun il rom principal che fa senn, martgà da lavur e.u.v.
Rom singul	Bleras direcziuns da studi vegnan studegiadas sco rom singul. Quai vul dir ch'i na dat betg ina divisiun en rom principal e rom secundar. Tut ils 180 puncts dad ECTS per il bachelor e tut ils 90 puncts dad ECTS per il studi da master vegnan elavurads en il medem rom (cun excepziun dad in pitschen dumber da puncts). Tar ils roms singuls appartegnan cunzunt las direcziuns dad inschigner, las ciencias natiralas, medischina e las ciencias dal dretg.

Administraziun

Assistent/a	Collavuraturs scientifics e collavuraturas scientificas na dovran betg necessariamain in titel da docter, recaltgan dentant in tal en ils pli blers cas.
--------------------	--

Campus	Territor da la scola auta.
Cunvegna da basa	La cunvegna da basa cuntegna las disposiziuns generalas per ils studis da bachelor e da master.
Docent/a	Persuna d'instrucziun dad ina scola auta en la scolaziun e perscrutaziun.
Immatriculaziun	Inscripziun a l'universitad u a la SPF. L'immatriculaziun è la premissa, dad astgar visitar in'uni u la SPF. En in segund pass s'inscrivan ins avant mintga semester, er per ils singuls moduls.
Institut	Part d'ina uni u da la SPF, respectivamain part d'ina facultad. Serva a la lavur scientifica, sco er a la perscrutaziun u furmaziun. Exempel: institut per las ciencias da la publicistica u da la perscrutaziun da medias, institut per chemia etc.
Facultad	Descriva ina grupp da ciencias u ina partiziun cun differents champs da ciencias ch'appartegnan ensemen sco unitad da furmaziun ed administraziun. Savens chattan ins la suandanta repartiziun: <ul style="list-style-type: none"> • facultad teologica • facultad da las ciencias da dretg • facultad da las ciencias d'economia • facultad da la medischina • facultad da la filosofia • facultad da la matematica e da las ciencias naturalas • facultad da la tecnica e da las ciencias naturalas (SPF)
Mussavia	Mintga studi ha ses agen mussavia. Quel cumpiglia ina survista dals moduls sco era indicaziuns davart il ritmus da las purschidas. I vegnan respundidas impurtantas dumondas en connex cun il studi. Il mussavia vegn actualisà regularmain.
Primassistent/a	Collavuratura scientifica e collavuratur scientific cun titel da docter.
Professer/Professuessa	Maina en atgna responsabladad perscrutaziun e furmaziun universitara. Ha in titel da docter ed in'abilitaziun.
Semester a l'exteriur	Scolas autas universitaras lavuran ensemen cun universitads da partenari en l'exteriur. Students e studentas pon studegiar en l'exteriur in u plirs semesters sin in'otra universitad ed as pon laschar metter a quint las prestaziuns.

---

swissuniversities	Conferenza naziunala da recturs e rectoras per tut las scolas autas universitarias, las scolas autas spezialisadas e las scolas autas pedagogicas da la Svizra: www.swissuniversities.ch Infurmaziuns tar il test da qualificaziun per il studi da medischina, occurrenzas d'infurmaziun da las universitads, studis a l'exteriur e.u.v.
Tariffas da studi	Las tariffas da studi varieschan tranter 10'000 e 4'000 francs ad onn, tar ils pli blers studis 1'500 francs ad onn. Cun l'abitaziun, las tschaveras e las assicuranzas ston las studentas ed ils students quintar cun var 2'500 francs al mais.
Urden da studi	En l'urden da studi vegnan descrittas las reglamentaziuns tar ils singuls roms principals e secundars.
Ultim termin d'annunzia	Infurmaziuns detagliadas davart ils termins e las proceduras d'annunzia sa chattan sin las paginas d'internet da las singulas scolas autas.

Furmaziun supplementara

MBA	Master of Business Administration è in studi supplementar en l'economia da manaschi che duess cuvri tut las funcziuns da management.
MAS	Master of Advanced Studies è in studi supplementars ad in diplom. Els transmettan enconuschienscha dal rom specifica en secturs fitg differentes. Cunzunt persunas activas en ina professiun cun experienscha da pratica, absolvan talas furmaziuns supplementaras. Il pli enconuschent MAS è l'instrucziun superiura (Höheres Lehramt: MAS-SHE, Master of Advanced Studies in Secondary and Higher Education) che pussibilitescha dad instruir en in gimnasi. Spezial tar quel MAS è, ch'ils custs èn mo tuttina auts sco las tariffas da semester. Quai sco cas singul. Normalmain èn ils custs da la furmaziun dals studis supplementars ad in diplom fitg auts. Cun fortuna ed in bun dun da tractar, gida la patruna u il patrun dentant a financiar parzialmain ils custs.

Posts da cussegliaziun

Occurrenzas d'infurmaziun	Las universitads porschan numerusas occurrenzas d'infurmaziun per studentas novizas e students novizs.
Stipendis	Contribuziuns da furmaziun vegnan surdadas en furma da stipendis u d'emprests. Sco stipendis valan contribuziuns unicis u periodicis che na ston betg vegnir pajadas enavos. Ulteriuras infurmaziuns sut www.berufsberatung.ch > Aus- und Weiterbildung > Ausbildung und Weiterbildung finanzieren Per conceder stipendis è responsabel il Servetsch per stipendis en il Grischun: www.stipendien.gr.ch

Posts da cussegliaziun

Las universitads disponan dad agens posts da cussegliaziun tar differentas tematicas. D'ina vart survegnis Vus cussegliaziun tar il studi, sche Vus vulais p.ex. absolver in semester a l'exteriur, sche Vus basegnais agid en connex cun la finanziaziun dal studi u sche Vus vulais studegiar cun in handicap. Da l'autra vart chattais Vus era posts da cussegliaziun tar auters temas sco cussegliaziun psicologica, intermediaziun da chombras ed abitaziuns, cussegliaziun en fatgs dal dretg e.u.v.

Uniun professiunala

Mintga direcziun da studi ha in'uniun professiunala. In'uniun professiunala è in'uniun da students e studentas che s'engascha per ils interess da las studentas e dals students ed è en contact regular cun la direcziun da l'institut. Uniuns professiunalas pon ins er consultar sco maturand/a che vul savair dapli dal studi e vul far l'emproma da respirar aria da l'universitad.

Cussegliaziun da studi

En la cussegliaziun da studi avais Vus la pussaivladad da sclerir Voss interess e Vossas abilitads e dad elavurar perspectivas per Voss futur. La cussegliaziun da studi sustegna Vus tar Vossa elecziun da professiun u da studi cun infurmaziuns, discours e tut tenor basegn er cun tests u meds da lavur.

CIP Grischun

Vus vulais savair tge direcziun da studi u tge furmaziun supplementara che va a prà il meglier cun Vossa persona suenter la matura?

Las cussegliastras ed ils cussegliastrs As sustegnan tar Vossa tscherna da studi e da professiun.

- www.berufsbildung.gr.ch
- biz@afb.gr.ch

Funtauna: www.berufsberatung.ch

Quest feagl d'infurmaziun na pretenda betg d'esser cumplets.

© CPSC Grischun, november 2023/fa